

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdaji na leto gl. 21.—
Za samo večerno izdanje 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razmierno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč., večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč., izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petih. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, damski oglasi itd. se računajo po pogodb.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Ne frankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravnništvo, odpravnništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Novejše vesti.)

Pazin 22. V občinskih volitvah v Boljuni huda borba. V tretjem in drugem volilnem razredu so zmagali naši. Jutri nam je zmaga v prvem razredu zagotovljena.

Graslje 22. Danes vlada zopet mir in red. Preiskave se nadaljujejo.

Rennes 22. Svedok Grenier, prefekt Belfortski, izjavlja, da se je leta 1897. mnogo trudil, da bi spravil Esterhazyja v vojno ministerstvo. Kakor se mu zdi, je Esterhazy rekel, da je prepričan o nedolžnosti Dreyfusa.

Major Rollin pripoveduje o nekem pismu agenta Lajoux-a o govoru z agentom Rihardom Cnersom; poslednji je izjavil, da niso v glavnem štabu v Berlinu nikdar slišali govoriti o Dreyfusu in da so vsi nemški vojni atašeji, kar jih je v Evropi, izjavili, da niso bili nikdar v zvezi z Dreyfusom.

Labori stavlja generalu Mercieru več vprašanj, a general noče odgovoriti. Labori izjavlja, da hoče ukreniti, kar je potrebno.

Ferret, bivši tajnik v vojnem ministerstvu, je prepričan o Dreyfusovi krivdi; pravi, da je videl Dreyfusa samega v pisarni svojega bivšega šefa Bertina. Dreyfus temu oporeka. Ferret pravi, da je moral Dreyfus poznati omrežje vzhodnih železnic, ako je hotel dovršiti delo, ki mu je bilo izročeno. Picquarta je svedok vedno smatral poštenjakom. Z Dreyfusom so v vojnem ministerstvu zmiraj postopali, kakor z drugim.

Major Gandrien, profesor na vojni akademiji, pravi, da je neka demimondka (ženska dvomljive vrednosti) pripovedovala svojim prijateljem o Dreyfusu. O Sandherru pravi priča, da je bil velik patrijot.

Besse, ki je bil z Dreyfusom v istem oddelku, je bil z njim le v službeni zvezi. Priča mu je podal na njegovo prošnjo neka pojasnila. Dreyfus pravi, da je zahteval le taka pojasnila, katera sme zahtevati dodeljen častnik. Podpolkovnik Jeanne pravi, da je leta 1894. posodil Dreyfusu navodilo

o strelstvu ter da je isti o tem predmetu zahteval neke natančnejše podatke. Naister potrjuje Boulangerjev izrek glede Dreyfusovega znanja.

Dreyfus izjavlja, da ga žalosti, ko vidi, da se častnik pridružuje izpovedi priče, koje nepoštenost se pokaže pred vojnim sodiščem.

Prihodnja seja bode jutri.

Kap 22. (Pisarna Reuter.) Transvaalska vlada je stavila protipredlog, glasom katerega bi se imelo »uitlaenderjem« po petletnem bivanju v Transvaalu dovoliti popolno volilno pravico, tudi za volitev predsednika, ter večje zastopstvo »volksraad«. Te določbe bi imele vzvratno moč.

Berolin 22. Državni tajnik grof Bülow se je vrnil semkaj.

Pariz 22. Ulica Chabrol in okolica sta zopet mirni. Za red skrbe, kakor včeraj, republikanska garda, stotnija pešcev in redarji. Guérin in njegovi somišljeniki trpijo mnogo, ker jim nedostaje pitne vode.

Socijalni utrinki.

II.

Socijalno vprašanje našega časa.

Iz tega se je razvil nov sistem, v moderni nacionalni ekonomiji znan pod imenom »kapitalizem«.

Kakor moderna industrija, tako tudi kapitalizem še ni jako star. Pač je bilo tudi prej bogatinov in siromakov na svetu in bede je bilo dosti. V zgodovini so zabeležene dobe, ki so v tem oziru celo podobne našemu času, n. pr. doba rimskega cesarstva, ko so se patrioci neizmerno obogatili, v tem, ko je bil narod nag in bos. Tedaj so nastale tudi velike manufakture, ki so bile semintam nekoliko podobne našim tovarnam. A razlika med onim in med našim časom je bistvena.

Dokler je bilo orodje bolj primitivno in vsled tega ceneno, si ga je delavec lahko kupil. Zato je skoraj vsaki delavec lahko mislil na to, da postane sčasoma mojster, torej samostalen. In ker je bilo orodje njegovo, so bili tudi izdelki njegova last, s

katere je svobodno razpolagal. Ko so vsled velikankega napredka tehnike stroji jeli bolj in bolj izpodrivati prejšnje orodje, se je to moralo izpremeniti. Stroji so dragi; delavec, mali obrtnik jih ne more kupiti. Njegova sposobnost je v tem oziru brez pomena. Tovarno lahko ustanovi kapitalist, ker ima potrebnega denarja, ne pa potrebnega strokovnega znanja. Slednje si pribavi z denarjem; za plačo dobi strokovno izurjene poslovodje, ravnatelje, nadzornike in kogar sploh potrebuje.

Delavec je s tem izgubil svojo samostalnost in upanje, da postane v obče kdaj neodvisen. Gospodar strojev, njegov gospodar, je lastnik vsega, kar izdelujejo on in njegovi tovariši. Izdelki stoterih delavcev so postali lastnina kapitalista, ki z njo po svoji volji disponira, po svoji volji, kolikor namreč ne uplivajo na njegovo razpolaganje konkurence drugih podjetnikov in tržne razmere.

Kar se je porodilo iz tega, vidimo lahko vsaki dan — boj vseh proti vsem.

Na eni strani opažamo razmerno malo število podjetnikov, na drugi ogromno množico delavcev. Med obema stoji srednji stan, večinoma obrtniki; vtisnjeni so med bogastvo in bedo kakor med dva mlinska kamena. Oni propadajo očitno. Med kapitalizmom in proletarijatom pa divja neizprosna boj.

Kapitalizem ne more biti usmiljen. Posamezni kapitalisti morajo skrbeti za pomnoženje svojega bogastva. Konkurenca jih sili na to. V konkurenčnem boju ostane samo močnejši na površju. In kako naj nabere moči, kako naj si poveča kapital? Druge poti nima, nego izrabljanje delavca, iz katerega mora iztisniti kar največ delavne moči, da se mu v tovarni izpremeni v blago, na trgu pa v denar. Krize pretijo tudi njemu, zato mora imeti kapitalne rezerve in to iztiska iz delavcev, kolikor največ more.

Delavec mora živeti. Kar zasluži v opisanih razmerah, mu ne more zadostovati. A čisto v obče nič ne zasluži in nevarnost brezposelnosti mu vedno žuga. Stroji opravijo več dela, nego človeške roke. Vsaki nov stroj ga lahko vrže na cesto in kadar ni dela, ni kruha.

se hoče poslužiti te pravice nekdo drugi! Opažila je razmerje, ki je vladalo med njeno hčerjo in doktorjem Kreutzerjem. Zasledovala je to vez, katera je postajala vedno trdnja in trdnja in se naposled razvila v ljubezen, v duši pa ji je postajalo jasneje. Čutila se je srečno o misli, da doseže morda njena hči ono srečo, po kateri je zastonj hrepenelo njeno sree in sklenila je, da pripomore kolikor največ k tej sreči...

V budoarju je postalo mračno... V sree gospe Ide pa je posijal prvi žarek sreče po dolgih, dolgih letih...

V vili gospe Ide pl. Koširjeve so obhajali zaroko hčere Kamile z doktorjem Kreutzerjem.

Vsa družba je bila zbrana v salonu, le gosposdarica Ida in Kamilin zaročenec sta sedela v stranski sobici, katero je mistično razsvetljevala mala ampola na stropu ter pošiljala svojo zelenkasto-bledo luč po dragocenih tapetah in ukusno razpostavljenem pohištju.

(Zvršetek pride.)

PODLISTEK

Radi hčere.

— Podlesnikov. —

— Da bi mogla zatreti te spomine v sebi, da bi mogla pozabiti na vse!... Čemu je prišel zopet? —

Silen jok ji je stresel telo...

Zamislila se je in pred dušo so ji ustajale različne podobe, podobe mile in ljubeče, ki so jo objemale in vabile za seboj, da se jim je udala z vso dušo...

Zrla je podobo drage mamice, ljubljene brata in strogega očeta. Kako je bila tedaj srečna, ko je bivala med njimi in ni nič vedela o svetu, o življenju — nič!

In tedaj, ko je prišel on — ozrla se je zopet na sliko —, ko je začutila v sebi prvo, srečno ljubezen do mladega jurista, ki jo je srečaval na ulici, jo spremljal na promenadi in ji naposled razodel, kar sta čutila oba že dolgo v sreči...

Toda tudi to ni trpelo dolgo!

Prišel je on — njen pokojni soprog — že prileten vladni svetnik z imenitno glasečim se imenom. Govoril ji je, da jo ljubi, da jo osreči, da postane mogočna gospa itd. In ona je šla z njim: mlada, krasna, neizkušena, ker je morala iti — ker so jo prodali!

Tu v svojem novem domovanju, kjer se je zbiralo vse, kar je nosilo le nekaj imena, tu na strani soprogovi, ki je ni ljubil nikdar, ki je hotel imeti v svoji bogati hiši mlado in lepo ženo le za nekaj »luksusa« — tu se ni ona čutila nikdar srečno!

Mlado sree ji je koprnelo nazaj, nazaj k izgubljeni sreči...

Soprog je umrl in ostavil njo samo z malo Kamilo, katere se je Ida oklenila z vso dušo in je v skrbi za hčerko hotela pozabiti vse minolo in zatreti v sebi spomine!

In sedaj! Zopet je on tu in v njeno sree so se povrnille vse nekdanje strasti z dvojno silo — ni se jim bilo moči ubraniti!... — Pa saj ona nima več pravice do njega, saj ga je izdala, se prodala in umorila mlado ljubez — — — Pač pa

Kakor kapitalisti, tako se skušajo tudi delavei zavarovati. Združujejo se, da zberejo moči, da se zamorejo upreti pritisku podjetnikov, da si pribore boljše razmere.

Boj je med kapitalisti in delavei, boj med kapitalisti in kapitalisti, boj med delavei in delavei — s kratka — boj vseh proti vsem. V kapitalističnih razmerah ne more biti drugače.

To je boj za kruh, boj za obstanek in zato se nam prikazuje socialno vprašanje v glavnem kakor vprašanje želodeca. (Pride še).

Politični pregled.

TRST 23. avgusta 1899.

K položaju. V »Information« pišejo iz političnih krogov praških, da se je seja izvrševalnega odbora mladočeške stranke odložila zato, ker je napovedano, da pride finančni minister dr. Kaizl v Prago. Le-ta da pride v Prago za to, da zlomi odpor Čehov proti novim davkom in odpravi naraščajočo opozicijo proti vladi.

Od druge, nečeške strani je dobil isti list potrdilo, da se je Čehom res posrečilo pridobiti vlado za hitrejši tempo v izpolnjevanju nekaterih čeških zahtev, sosebno glede šolstva. Potovanje naučnega ministra grofa Bylandt-Rheidta v Ischl da je v zvezi s to okolnostjo. Dr. Kaizl da pojde v Prago z gotovo nado, da se mu posreči, da odvrne vsaki strogi nastop izvrševalnega odbora mladočeške stranke nasproti vladi.

Ti poročevalci vidijo — kakor kaže — položaj še precej jasen. Drugače sodi jeden poslanec večine v isti »Information«. Možno niti ne bi hotel reči, da ima vlada še večino za seboj, kajti za stranke večine ni storila vlada ničesar, proti njim pa marsikaj. Število nezadovoljnih narašča. Nikjer ga ni nikakega rešilnega čina. Vlada noče čuti menenja drugih. Na vseh konferencah je govorila vlada, a ko so hoteli govoriti drugi, je bila — konferenca pri kraju. Vlada je s tem zgubila marsikatero prijatelja, neprijatelj pa ni potlačila. In moč prihaja do odločnega zaključka: česar človek ne zna storiti sam, naj pusti, da store drugi. Ni se treba bati strahov. Dobri sklenjeni večini se ne treba bati strašila s kakim ministerstvom Chlumetzky, pač pa more ista zasnovati parlamentarno ministerstvo in le tako more nadvladati situacijo.

Pangermanske demonstracije. V prvo, ko smo govorili o dogodkih v Celju, smo takoj za beležili svoje prepričanje, da to nikakor ni posamičen, osamljen dogodek, pripetivši se morda spontanno vsled »žaljenja« po obisku čeških akademikov, ampak da je to le jeden nadaljnji člen v preračunjeni in določeni akciji, kateri je namen, da bi se po nasilnih demonstracijah merodajni krogi ostrašili in da bi voditeljem te revolucije pripustili na oblast.

Dogodkom v Celju so hitro sledili revolucijonarni dogodki v Aschu in Graslcah. Torej v dveh nemških mestih. In prav zato, ker se tu ne morejo izgovarjati z nikakimi češkimi izzivanji, je dokazano, da se vse vrši po določenem načrtu: da ne demonstrirajo, ker jih kdo izziva, ampak da demonstrirajo in razgrajajo, ker — hočejo, in da se izgredi ne vrše samo proti onim, ki jih »izzivajo«, ampak proti vsemu, kar je na potu pangermanski propagandi. Tej propagandi pa sti v prvi vrsti na poti avstrijska država, kakoršnja je sedaj, in pa dinastija.

Zato so si izbrali ravno cesarjev rojstni dan za revolucijo v Aschu in Hebu. Da so res hoteli demonstrirati le proti vladi, § 14. in novemu davku na sladkor, bi si bili gotovo izbrali kakov drug dan, ali oni so hoteli razgrajati prav dneva 17. in 18. avgusta, ker so hoteli, da naj imajo njih izgredi protidinastičen značaj, značaj punta!!

Pa ne le na Češkem, ampak tudi na slovenskih tleh so porabili dan 18. avgusta za svoje velikonemške demonstracije. V Rogaški Slatini je na cesarjev rojstni dan kakih 5—6 Nemcev priredilo nečuvno provokacijo, tem hujo, ker se je žnjo skrunila tudi cerkev. Na poslopju nebodijetnega šole Schulvereina so poleg družih razobesili tudi velikonemške zastave! Kako je to vplivalo na domače ljudstvo, priča okolnost, da so neznane roke kmalo strgale te zastave in jih sežgale! A kako bi bilo z onimi 5—6 Nemškutarjev, ako bi si bilo

ljudstvo iskalo zadoščenja še na drug, bolj — občuten način?!

A huja izzivanja so se dogodila v cerkvi. Peveci so peli slovensko in ko so intonirali cesarsko pesem, so nemški srditeži začeli — v cerkvi!! — tuliti nemški tekst in so slednjič začeli kričati svoj heil!

Tako se je godilo v cerkvi na slovenskih tleh v proslavo rojstnega dne cesarjevega!! Po načinu, kakor se prirejajo vse te najnoveje demonstracije, po času, ki ga zbirajo v to in po zbesnelosti, ki se pojavlja na vseh konceh in krajih, je soditi, da so velegermani vrgli od sebe vse obzire, da bočejo strahovati vse in da se pripravljajo na odločilen udarec proti vsemu, kar jim je na potu.

Slepec je oni, ki ne vidi tega. Ali, žalibog, da je še mnogo takih slepcev. Mej avstrijskimi državniki, neaktivnimi in tudi aktivnimi, pa razmerno največ. A kako naj bi slepec ubral pravo pot?! Že včeraj smo izrekli svojo misel, da tudi sedanje uporno gibanje ne dovede naših državljanov do spoznanja in da se bodo še nadalje držali svoje narobe-taktike: da bodo gladili one, ki so uporni, na škodo onih, ki se odlikujejo s potrpežljivostjo tiste znane dolgouhate živali. Današnja poročila nam zatrjajo, da smo imeli prav!

V Slatini je bilo navzoče redarstvo in orožništvo, ko so dinastiško slavlje vzračali v pangermanske demonstracije in se je skrunila cerkev s besnim kričanjem — in ni se ganil noben prst. Istotako je vlada popolnoma kapitulovala v Graslcah, kjer je mogel župan ponosno naznaniti svojim podanikom — zmago revolucije! Vodja okrajnega glavarstva se odstrani, orožniki in vojniki se odstranijo, odstrani se vse, kar spominja na avtoriteto avstrijske države — a demonstrantje ostanejo in bodo sami skrbeli za red, ker jih ne bodo več vznemirjali avstrijski znaki.

In tako bo nadalje. Najnovejša pangermanska revolucija ne bo to, na kar bi kazala zdrav človeški razum in nagon samohrane: vspodbuja za krepko reakcijo proti velikonemški propagandi — ampak nov argument, dobrodošel gosp. državljanom za okrepljenje njih stališča, da Slovani morajo odjenjavati vsikdar!

Slepi smo, kaj čemo. Ali naj si zapomnijo, da velja tudi za avstrijsko državo: kakor si je kdo posteljal, tako bo ležal!

Urnava plač državnih slug. Cesar-ska naredba, izdana ravnokar za uravnava plač državnih slug, ki dobivajo plačo neposredno iz državnih sredstev, določa od 1. septembra do 31. decembra 4 kategorije: I. z 700 gld. letne plače, II. z 600, III. z 500 in IV. z 400 gld. Starostne doklade za vsakih definitivno dovršenih 5 službenih let po 50 gld. in se bodo uračunovale v penzijo. Za definitivna službena leta, dovršena pred to naredbo, velja pravilo, da znesek starostne doklade ne sme presegati 100 gld. Aktivitetna doklada za I. krajevni razred znaša 50%, za II. 30%, za III. 25% in za IV. 20% plače. Za člene uniformovane varnostne straže in redarstva ter policijskih agentov znaša plača nadzornika I. razreda 700 gld., II. razreda 600 gld., stražarja I. razreda 500 gld., II. razreda 450 gld. Službena starostna doklada po dovršenem 3. službenem letu 30 gld., po 6. 60 gld., po 9. 90 gld., po 12. 120 gld., po 16. 160 gld., po 20. 200 gld. in po 25. 250 gld. Aktivitetne doklade so kakor ravnokar navedene. Za provizorične in definitivne sluga poštne in brezjavne zavodov znaša plača za I. razred 1. stopinje 700 gld., 2. stopinje 650 gld., 3. stopinje 600 gld. Za II. razred 1. stopinja 600 gld., 2. 550, 3. 500. Za III. razred 1. stopinja 500 gld., 2. stopinja 450, 3. 400 gld. Službene starostne doklade, ki se uračunajo v penzijo, znašajo za vsakih 5 dovršenih let 50 gld., ne smejo pa presegati 100 gld. Aktivitetne doklade so kakor poprej omenjene. Prehodno določilo zahteva, da noben sluga ne sme dobiti manjšega ukupnega plačila, vračunljivega za penzijo, nego ga je imel že pred naredbo. Morebitno diferenco po dokladah, ki se ne vračunajo v penzijo, je vzravnati.

Domače vesti.

Kako falzifikujejo! Pišejo nam: Kako slastno uporabljajo Nemci celjske škandale in kako

subjektivno in tendenciozno pišejo o njih, je pa že res neverjetno. To že ni več navaden škandal, kakor ti ljudje sučejo stvari sebi v prilog, ampak je naravnost tudi smešno.

»Kölnische Zeitung« od dne 10. avg. piše n. pr. med drugimi bedarijami in neslanostmi dolgo poročilo iz Celja; in ne moremo si kaj, da ne bi ponatisnili to-le:

»Pollanetz erhielt schwere Verwundungen an der Nase, an den Augen und an der Brust; er wurde vom Gemeindefeldarzt Dr. Beck verbunden und dann ins Spital gebracht. Pollanetz ist Familienvater, er war auf dem Heimwege vom Gasthause Engel, als ihn die Kugel aus dem Hinterhalte traf«.

»Kölnische Zeitung« trdi torej, da je bil Velegerman — Poljanec napaden iz zasede in zavrato, a vendar zadet v obraz in prsa!

To je pa že prehud poper! Da je to laž, je razvidno sosebno iz tega, kar piše na drugem mestu, kjer povdarja, da se je to dogodilo, »als ein Trupp von etwa acht Deutschen vorüberzog«, to je, ko je tropa Nemcev šla mimo!! Torej, če jaz koga čakam v zasedi, ga pustim, da gre mimo mene in strelim nanj zavrato, je-li mogoče, da ga ranim le v sprednje dele telesa?! Ne! Saj celjski nemčurji menda nimajo prs, nosov in očíj — od zadaj!! Ali pa so imeli ti presneti Slovenci take revolverje, ki »v peto merijo, pa v nos zadenejo?!« Če je tako, pa opozarjamo gospoda vojnega ministra na te čudne revolverje; morda mu bodo dobro služili v prihodnji vojni!

Zdravstveno stanje v Trstu. Pišejo nam: Pod tem naslovom pričakujete morda kakega opisa ali statistike o zdravstvenih razmerah v Trstu, toda moj namen je, navesti le par slučajev, ki pričajo, kako slavni magistrat skrbi za svojega ljubljeneca — zdravstveno stanje v Trstu. Te dni je prišel v ulico Gelsi neki magistratov stražnik ter je našel tam, da je neka reva hranila več omotov (?) umazanega perila. Dotična bo kaznovana, kajti magistratov organ je rekel: »Vi nam kljubujete, ali vedite, da bomo tudi mi vam kljubovali še v večeri.« Pred par leti je bilo še dovoljeno puščati tako perilo na vseh konceh in krajih našega mesta. Ko se je pa oglasil »governo z lesnega trga« in njega oprode s pritožbo proti našim revnim okoličankam, češ, da omejujejo promet po ulicah, ter da okužujejo skoro vse prodajalne, je slavni zdravstveni urad določil, naj se zabrani tako odkladanje perila po ulicah in po magazinih ali sploh po mestu! Vse to se je ukenilo zgolj v ta namen, da bi našim pericam še bolj otežili itak že neznošno stanje iz edinega vzroka, ker so Slovenke! To so laški lažliberalni listi tudi izrečno povdarjali, seveda prvo je bilo — zdravstveno stanje!

No, da razvidete, kako se v Trstu v resnici skrbi za zdravje, vam povem, da je že nad mesec dni, odkar so na trgu »delle poste« odprli vodo na vodojaku. Napolnili so korito in ta »voda« je še danes tam!

Voda sem rekel, toda, sedaj ni več voda, ampak neka gosta smrdljiva tekočina, ki okužuje vso bližino!!

Na stari »Ren« so stranišča še vedno na hišnih pragih, ali pred istimi, tako, da si treba tiščati nos, ko hodiš tam mimo! Tako se skrbi tu pri nas za zdravstveno stanje!

Iz Nabrežine nam pišejo: Večkrat se dogaja na naši postaji, da se marsikateri potnik prijema za glavo in se čudi, kako da je to, da na postaji na slovenski zemlji ni niti jednega slovenskega napisa. To je krivica in tudi sramota za nas. Zato pozivljamo naše slavno županstvo, naj ono stori potrebne korake, da se odpravi ta za nas toli žaljivi nedostatek! Obrne naj se najprej do načelnika postaje in, če treba, tudi dalje, da dobi tudi naš jezik svoje mesto na nabrežinski postaji. Ganim se, da pridemo enkrat do svojega prava na svoji zemlji, da ne bodo mislili tujei, da tu ne bivajo Slovenci, ampak le kaki Kalabreži in Prusjaki! Nadejamo se, da ta opomin vzdrami naše občinske očete, ako ne — pa pridemo zopet. Z Bogom. Domačin.

Iz Kozline nam pišejo: Na predvečer rojstnega dne cesarjevega so kozinski rodoljubi priredili lepo svečanost. Vse hiše ob cesti so bile lepo okrašene z baloni in vsa okna razsvetljena s transparenti in grbi. Godba je šla na postajo, in ko so jeli prihajati vlaki, so gromeli topiči in rakete so

švigale v zrak. Prižigali so se umetni ognji. Vračaje se s kolodvora je godba svirala pred vsako hišo, ki je bila razsvetljena. Le pred jedno hišo, pred hišo nekega neotesanca, se godba ni ustavila. Slednjič se je ustavila pred hišo gosp. Klemenca, kjer je igrala več komadov. Tudi tu so švigale rakete in so se prižigali umetni ognji ter je peval pevski zbor kozinski. Čarobno in lepo je bilo videti našo Kozino in došlo je mnogo tujega občinstva. Nikdo ni pričakoval kaj takega v takem majnem kraju. Kozinec napreduje v marsikaterem pogledu, le onega nestrpnega imamo mej seboj, katerega se boječe izogibljemo vsi. Kajti, kadar-koli hočemo prirediti kaj lepega, gotovo nam nasprotuje on ter nas ovira. In tudi sedaj, ko je videl, kako se vse raduje na tej lepi slavnosti, ga je pograbila jeza in naročil si je nekaj surovežev iz Herpelj, da so delali nemir, kričeli, da Kozine niti ni, in da vse so le Herpelje. Ali Kozina je staro ime, pripoznano tudi od politične oblasti. Tega ne more nikdo izbrisati. Ker v Herpeljah ne zmorejo tega, kar zmoremo mi, pa pripisujejo vse Herpeljam. To je bil namen onim razsajanjem tudi dne 17. avgusta. Celo v hiše, kjer so se Kozinec zabavali, so prihajali nadlegovat. Da niso bili Kozinec mirni in pametni, bi bilo lahko prišlo do pretepa. No, oni, ki je nahujskal te suroveže, naj vzame na znanje, da smo si zapomnili to in da se ga bomo odslej še bolj izogibali, nego smo se ga doslej.

Preostanek od prireditve slavnosti, svoteo od 2 gl. 10 nvč., smo podarili družbi sv. Cirila in Metoda.

V spomin Petra grofa Zrinskega in kneza Frana Frankopana. Hrvatska akademska mladina na Dunaju je dala fotografirati vse predmete, ki se nanašajo na dan 30. aprila 1671, ko sta omenjena hrvatska velikana z življenjem plačala svojo ljubezen do naroda in domovine. To so: dva posnetka meča, s katerim sta bila narodna mučenika obgljavljena, podoba nadgrobne ploče, ki je vžidana v cerkvi v Dunajskem novem mestu, posnetek spominske ploče na morišču in posnetek starinske slike, ki prikazuje prizor usmrčenja. — Slike so izdelane v kabinetni velikosti ter stane vseh pet slik 5 gl. Čisti dobiček je namenjen istrski družbi sv. Cirila in Metoda in hrvatskemu starinarskemu društvu v Kninu v odkup kninske trdnjave, kateri zgodovinski spomenik je imenovano društvo kupilo, da ni prišel v roke našim nasprotnikom.

Vabimo društva in zasebnike, da si naročijo opisane slike. Naročbe sprejema stud. iur. Milan Matić, Dunaj VII. Burggase 81, mezzanin 2.

Vojaško veteransko društvo za Trst in okolice je proslavljalo rojstni dan Njegovega Veličanstva po sledečem vspehu: Dne 17. t. m. navaadni obhod z godbo in bakljado po mestu, (značilno na tem je to, da se letos — prvi-krat ni udeležilo tega obhoda nijedno drugo patrijotičnih društev, kakor je bilo to navada v prejšnjih letih!); v nedeljo se je udeležilo veteranstvo, z zastavo in godbo na na čelu, sv. maše, pri kateri so bile zastopane vojaške in civilne oblasti po svojih dostojanstvenikih. Tega sv. obreda se je udeležilo tudi lepo število družih meščanov.

Na večer istega dne je priredilo to društvo v Rojanu na vrtu g. Trevena koncert, na katerem je svirala vojaška godba prav dobro in pridno, le žal, da nismo slišali nijedne slovenske skladbe, dasi so bili udeleženci po veliki večini Slovenci!! Gospod društveni predsednik je sicer zahteval, naj bi se ustreglo tej opravičeni želji, a kapelnik je izjavil, da ne more, ker nima z seboj slovenskih glask. Ta izgovor se mi ne zdi verjeten, ako se pomisli, da ta godba biva že več let v slovenskem mestu, v Ljubljani, ki se je, ali bi se vsaj morala privaditi kake slovenske skladbe tudi na pamet. Tudi to je značilno, da so veterani najeli vojaško godbo, ko imajo vendar svojo dobro urejeno godbo, ki nas Slovence vsaj na koncertih zadovoljuje kolikor toliko.

Na koncertu je sodelovalo iz prijaznosti tudi domače pevsko društvo »Zarja«, kar je jako ugodno uplivalo na občinstvo. Pevec tega vrlega društva so nam zapeli tudi cesarsko himno se spremljevanjem godbe. »Zarja« je hotela nabirati milodare za svojo zastavo, a prireditelji koncerta niso dovolili tega. Je-li bila ta prepoved umestna? Meni se zdi,

da ne! Šaljiva pošta ni bila nič kaj živahna, dočim so bili umetni ognji divni.

Dasi je bila prireditev koncerta zagotovljena šele v soboto ob poludne, vendar nam je gospod Treven priredil in olepšal svoj vrt dokaj ukusno. Preskrbel nam je tudi dobro in ceno postrežbo, za kar mu bodi tu izrečena hvala!

Za moško podružnico sv. Cirila in Metoda so darovali: Tomaž Josip 30 nvč., Batič Silvester 20 nvč., Kozinski rodoljubi 2 gl. 60 nvč. Skupaj 3 gl. 10 nvč. Srčna hvala!

Blagajništvo.

Zveza slovenskih kolesarjev priredi dne 3. septembra t. l. ob vsakem vremenu svojo III. distančno dirko z Reke v Ljubljano. Za to, 129 km. dolgo progo je določen maksimalni čas vožnje 6½ ur. Start na Reki bo ob 5. uri zjutraj pri »giardino publico« — cilj v Ljubljani pa pred »Narodnim domom«. — Dirkatni smejo samo člani »Zveze slov. kolesarjev«. Za zmagovalce na tej dirki so določene 3 nagrade z častnimi znaki vred: razun tega pa dobi tisti, ki pride prvi na cilj, še naslov: »Prvak »Zveze slov. kolesarjev« za leto 1899/1900«. Vsi drugi vozači pa, kateri dojdejo v določenem času 6½ ur na cilj, dobe časovne kolajne. Z voziči voziti je dovoljeno, toda uporabljati se smejo le kolesa z enim sedalom.

Prijavnice za to dirko in vloge (6 kron), katerim je treba priložiti legitimacijo zveze za leto 1899, naj se blagovolijo upošiljati zveznemu blagajniku, g. Ivanu Frelju-u, dež. rač. oficiojalu v Ljubljani in sicer najkasneje do včetrš 1. sept. t. l. opoldne.

Prijave najemnikov. Policijsko ravnanje priobčnje razglas, s katerim opozarja hišne posestnike, upravitelje in skrbnike, da morajo najdalje do 15. septembra t. l. predložiti predpisane popisne pole (ruoli). Istodobno se naznanja, da stopijo s 1. oktobrom t. l. v veljavo novi predpisi o prijavah, izdani na temelju ministerijalne naredbe od dne 15. februarja 1857 naredb. list št. 33. Ta naredba se dobiva v Lloydovi tiskarni po 5 nč. komad.

O tej priliki ne moremo potajiti svoje nevolje na tem, da redarstvena oblast take važne opomine izdaja le v italijanskem jeziku. Naša nevolja je opravičena tembolj, ker ta opomin velja tudi okoličanskim posestnikom.

Nadejamo se torej, da bo prihodnje leto drugače.

Požar na travniku. Včeraj opoldne se je užgala suha trava nad železno cesto v Barkovljah. Poklicali so gasilce, ki so ogenj kmalu pogasili. Požar se je bil kmalu razširil že kakih 300 metrov.

Tatvina na krovu parnika »Urano«. Natakurju Lloyda Juriju Rismondo je neznan tat ponoči 21. t. m. odnesel iz kabine na parniku »Urano« verižico, uro in prstan, v vrednosti 130 gl., in 4 gl. drobiža. Rismondo je dogodek javil policiji.

V ljubosumnosti. Spredi roko v roki zaljubljen parček, za njima — zapuščena ljubica, razjarjena, kričeča. Krog trojice poulična mladina, ki se veseli prizora in žvižga, da človeka bolijo ušesa. Parček beži, ljubosumna deva za njim. Parček je sel v kočijo, da bi lažje zbežal. Ona za njima pa vpije: Ustavite, ustavite! In res so redarji ustavili voz ter vse tri sproveli v — ulico Tigor. Kaj se je tam godilo, tega ne vemo. Resnica pa je, da so jih po zaslišanju zopet izpustili.

Lep začetek. 17-letni Emil Stecker je spremljal večkrat svojo mater v stanovanje Žige L., v katerem je pospravljala, ter videl tamkaj več omar, v katerih so bile knjige, kakor mu je dejala mati. Nekega dne je šel lepo sam v navedeno stanovanje ter vzel tam nekaj knjig, katere je prodal za tri gl. Potem je povabil še dva prijatelja, 16letnega Justa Biona in nekega Ivana Zotterja. Vsi trije so si naložili knjig, kolikor so jih mogli nesti ter oškodili L-a za kakih 100 gl. Ivan Zotter jo je pred tem časom popihal v Ameriko. Proti Steckerju in Bionu pa se je vršila včeraj razprava na tuk. sodišču. Oba sta priznala tatvino. Steckerja so obsodili v 3-mesečno, Biona pa v 2-mesečno ječo.

Različne vesti.

Velikomestni otroci. Nedavno so v Parizu zapeli 13-letnega dečka, katerega so zalotili, ko je kradel komad svile iz okna nekega skladišča. Na polietji je rekel deček, da je ukradl svilo, da bi jo podaril svoji prijateljici, s katero živi v »svobodni ljubezni«, za novo obleko. Dečka so odveli na stanovanje ter našli tamkaj 9-letno njegovo prijateljico, katera je nestrpno čakala prijateljevega prihoda. Oba sta rekla, da sta bila zbežala iz hiš svojih roditeljev, da bi lahko živela skupaj. Mladi parček so spravili v zapor ter obvestili starše, ki so pošteni trgovci v Montronge-u.

Kuga. Dočim ni bilo v Aleksandriji v Egiptu od dne 10. t. m. nobenega novega slučaja kuge, poročajo iz Oporto na Portugalskem, da so dne 22. t. m. zopet tri osebe zbolele za kugo in dve da sta umrli.

Na Portugalsko so prinesli kugo iz Bombaya že koncem maja t. l. Početkom junija so se pojavili prvi slučaji v Oportu, kjer je umrlo istega meseca za to boleznijo 6 oseb, a julija meseca tri in avgusta štiri osebe. Iz Oporto je prišla kuga v Lizbono, in sedaj pravijo, da jo imajo tudi že v Madridu. Nevarnost je torej velika, da se ta strašna bolezen razširi po vsej Evropi.

Lahek zaslužek. V Londonu je živel 18-letni Merler devet let od denarja, katerega je našel po ulicah Londonskih. Ves dan je tekal po cestah, oči uprte v tlak, in ni se vračal domov, da bi ne nabral drobiža za 8—10 frankov. Večkrat je našel kose zlata, vredne 5—10 gl. Zadnji čas pa se je kakor druga, tudi to rokodelstvo poslabšalo. Nekega dne so Merlerja prijeli in zaprli zaradi vlačugarstva. Po prestani kazni se misli preseliti v — Klondyke ter tamkaj iskati samo zlato.

O Levčevem „pravopisu“.

(Dalje.)

Naše slovo, naš jezik je živa organska stvar; in dolžnost, sveta dolžnost je vsakemu Slovenu, da skrbno, preskrbno čuva in goji to ljubko slovje, kakor umen vrtnar svoje nasade, ki marljivo ruva škodljivi plevel, trebi nadležno kamenje in jih čisti vseh nesnag. Glej, mili moj, tu je mnogo, mnogo dela! Ruvajmo nepotrebne besede tujke iz našega jezika, trebimo nadležno, neorgansko oblikovanje iz našega slovja, branimo ga švabenja!

Oh, dandanes je toliko, toliko pisateljev po Sloveniji, kolikor jurčkov po dežni noči; ali le malo, malo jih je slovenskih, to je takih, ki bi slovansko slovenščino pisali, nego malone vsi so švabilei. Ne poznajo slovanskega duha, ne znajo slovanski in tudi ne slovenski misliti, nego mislijo švabski in svoje švabsko misljenje odevajo slovenskimi besedami, po trdci, da pišejo slovenski. Siromaki, švabska šola jih je pokvarila, švabsko svojstvo jim je v kri in mozeg prešlo, tako, da so

Velika zaloga

solidnega pohištva in tapecarij

od

Viljelma Dalla Torre v Trstu

Trg S. Giovanni hiš. šte. 5 (hiša Diana).

Absolutno konkurenčne cene.

Moje pohištvo donese srečo!

Zaloga in tovarna

pohištva vsake vrste

od

Alessandro Levi Minzi v Trstu.

Piazza Rosario žtev. 2.

(šolsko poslojje).

Bogat izbor v tapetarijah, zrcalih in slikah. Ilustriran cenik gratis in franko vsakemu na zahtevo.

Cene brez konkurence.

Predmeti postavijo se na brod ali železnico, brez da bi se za to kaj zaračunalo.

Vločki v pohrano.
Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.
Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke italijanske v italijanskih frankih, ali pa po dnevnem kursu.